

פרי קודש הילולים

בס"ד | וישב תשפ"ה | גליון מס' 142 | שנה ג'

דברי תורה עפ"י הספה"ק "קודש הילולים"

שלושת הדברים המעבידים את האדם על דעת קונו

וַיִּמְצְאוּ אִישׁ וְהִנֵּה תַעֲזָה בְּשֹׁדָה (בראשית לו, טו).

כתב בעל הטורים, "תועה", ג' במסורה. הכא, ואידך 'חמורו תועה' (שמות כג, ד), ואידך 'אדם תועה מדרך השכל' (משלי כא, טו).

זהו הרמז בג' פעמים "תועה" שבמסורה, דהיינו ג' מיני תועים. "חמורו תועה", רומז לתועה מצד החומר העכור והתאוות הגשמיות. "אדם תועה מדרך השכל", הוא התועה מצד דעות כוזבות ואפיקורסות. "וימצאו איש והנה תועה בשדה", הוא התועה מצד החברה הרעה, ומכולם יש להישמר. (ח"א ש)

נראה לי לפרש המסורה, שבא לרמז על ג' הגורמים לאדם שיעבור על דעת קונו ח"ו. יש אשר מצד דעות כוזבות ומחשבות כפירה סר לבו מקיום תורה ומצוות, ויש אשר החומר העכור והתאוות הגשמיות הן המעבירות אותו מקיום המצוות, ויש אשר תועה מצד חברת בני אדם ריקים ופוזזים,

מי שנוררודו מהשמים לתקן ענין מסיים שאחרים לא התעוררו לתקנו, עליו לפעול לבדו

וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם (בראשית לו, כא).

מכאן, שהשומע בת קול שאחרים לא שמעוהו, סימן הוא שאליו כיוונו מן השמים, שיעשה את מה שהכריזו.

איתא במדרש (ליקוט רמז קמא), "אילו היה יודע ראובן שהקדוש ברוך הוא כותב אחריו, וישמע ראובן ויצילהו מידם", בכתפיו היה טוענו ומוליכו אצל אביו".

הנהגה על הפסוק הקודם "ונראה מה יהיו חלומותיו", אמרו חז"ל (רשי" על פי מדרש), "רוח הקודש אומרת וכי נראה דברי מי יקום". ואת דברי רוח הקודש האלו שמע רק ראובן. ואשר על כן נסמכו הפסוקים "ונראה מה יהיו חלומותיו - וישמע ראובן", כי הוא לבדו שמע, אלא שהיה סבור שגם אחיו שמעוהו וגם הם יהיו בעצה אחת עמו להציל את יוסף.

שמעתי בשם אבי זקני הגאון [מהר"ר רבי הלל "הקו" אבדק"ק אייבשיץ] זצ"ל זי"ע, עפ"י מה דאיתא בגמ' (תענית כא, א), דאילפא ורבי יוחנן הלכו לעסוק במסחר מפני העניות. ושמע רבי יוחנן שני מלאכי השרת שרצו לפגוע בהם, מפני שמניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, ולא פגעו בהם מפני שיש בהם מי עתיד להתגדל ואין זמנו למות. ואמר ר"י לאילפא, שהוא מבקש לחזור לעסוק בתורה, ואילפא הלך לבדו למסחר. ולכשחזר מינו את ר"י לראש שיבה ולא את אילפא, אף על פי דהוי גמיר טפי מר' יוחנן, עיי"ש. ולמדנו

זהו שאמרו חז"ל, אילו היה ראובן יודע שהתורה מעידה שהוא לבדו שמע הבת קול, היה יודע שאין האחים בעצה עמו ועליו לפעול לבדו, היה מרכיבו על כתפיו ומשיבו לאביו. ודברי פי חכם חן, ושפתיים ישק. (ח"א קב)

יוסף טען והוכיח כי התנכלו לו ונטפלו אליו

וְהִזְכַּרְתִּי אֵל פְּרַעֲזָה וְהוֹצֵאתִנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה. כִּי גָנַב גָּנַבְתִּי מֵאָרֶץ הָעִבְרִים וְגַם פֹּה לֹא עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי שָׁמוּ אֹתִי בְּבוֹר

(בראשית מ, יד-טו).

שטופי זימה (רשי" לעיל יב, ט), ואם כן לא היה להם להשליכו לבור, שהוא מקום בעלי העבירות החמורות.

יש לדקדק, למה בתחילה קראו "בית" ולבסוף "בור". גם מהי השייכות "כי גנב גונבתי מארץ העברים", הרי טענתו פשוטה שלא עשה מאומה ששמו אותו בבית הסוהר.

ואף שבארץ העברים נחשב זה לעבירה חמורה וחייבים על זה מיתה, הרי גנבו אותו משם, ואינם מכירים בזה שאני משם. ועל כרחך שנטפלו אליו סתם וכל הענין אינו אמת, ולכן מן הדין להוציאני מכאן לגמרי.

ונראה לפרש, דהנה את אסירי המלך שעברו עבירות חמורות שמים ב"בור", שהוא מקום חייבי מיתה, ואילו את האסירים שעברו עבירות קלות אין משליכים לבור אלא ב"בית" הסוהר. ואת יוסף שמו ב"בור", שהוא מקום תפיסתם של בעלי העבירות החמורות.

זהו שאמר "והוצאתני מן הבית הזה" לגמרי, "כי גנבו גונבתי מארץ העברים", ואין לדוני כדינם במיתה. "וגם פה" במצרים, "לא עשיתי מאומה" אין חטא זה נחשב לחמור. "כי שמו אותי בבור" מקום חייבי מיתה, ועל כרחך סתם נטפלו אלי, ועל כן מן הדין להוציאני לגמרי מבית הסוהר. (ח"א קו)

זהו מה שטען יוסף, כי התנכלו אליו ונטפלו לו שלא כדין. כי גם אילו צדקו דברי אשת פוטיפר, הרי במצרים אין זה נחשב לחטא חמור, כי הם

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

בגדרי שלוחי מצוה אינן ניזוקין בנר חנוכה ולגבי מכירת יוסף

הבור ריק אין בו מים.

אמנם כל זה הוא רק למ"ד הנחה עושה מצוה, אבל למ"ד הדלקה עושה מצוה צריך שיהא שמן בנר כשיעור קודם ההדלקה, ואם הדליק ואח"כ הוסיף שמן עד כדי שיעור, לא יצא ידי חובתו (רא"ש שבת פ"ב סוף סי' ז). וכיון שיתן את השמן לפני ההדלקה, יש לחשוש שמא יתן שמן יותר מכשיעור, דהלוא א"א לצמצם, וידליק הבית אחר שיעור מצוותו. ולעולם אפשר לומר, שבזמן שיעור המצוה, שלוחי מצוה אינן ניזוקין אפילו היכא דשכיח היזקא.

והנה, מדוע אמר ראובן, שהיה מכווין להציל את יוסף, להשליכו לבור שיש בו נחשים ועקרבים, דשכיח היזקא. וצריך לומר, שהוא סבר דשלוחי מצוה אינן ניזוקין אפילו בשכיח היזקא, ויוסף היה שליח מצוה מאביו. ולפי סברא זו, יש לומר דהדלקה עושה מצוה, כנ"ל.

ולכן נקט רב תנחום, נר חנוכה שהניח למעלה מעשרים אמה פסולה, דייקא, ולא אמר ימעט. כמו שפירשו התוס' (שבת כב. ד"ה נר חנוכה), דלמ"ד הדלקה עושה מצוה היה צריך להאריך ולומר, יכבנה וימעיטנה וידליקנה. ושפיר שייכים המימרות דרב כהנא להדדי, ודוק.

אמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, נר חנוכה שהניח למעלה מעשרים אמה פסולה, כסוכה וכמבוי. ואמר רב כהנא וכו' משמיה דרב תנחום, מאי דכתיב 'והבור ריק אין בו מים' וכו', מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (שבת כא:).

ורבים קמים לקשר את שתי המימרות להדדי. ואשר נראה בעינינו, דמצוה בגמרא (שבת כה:), שאין מדליקין נר שבת בשמן צרי, "מפני שהוא עף". פירש רש"י, ונדבק בכתלי הבית ומדליק את הבית, ע"כ. ואע"פ שהוא נר מצוה, לא אמרינן שלוחי מצוה אינן ניזוקין היכא דשכיח היזקא (פסחים ח:). ולפי זה יש לדקדק, מדוע לא הזכירו את איסור ההדלקה בצרי גם לגבי נר חנוכה. ויש לומר, שבנר חנוכה היה אפשר להדליק בצרי ולהקפיד שלא ליתן יותר מהשיעור הנצרך למצוה, עד שתכלה רגל מן השוק. וכיון שאי אפשר לצמצם, יתן מעט שמן ויעמוד ליד הנר ויוסיף מדי פעם מעט שמן עד שיעבור הזמן. אבל בנר שבת, אי אפשר לעמוד ולהוסיף בו שמן משתחשך.

זכרון להולכים

שלושים לפטירתו של הרה"ח ר' שמעון ברוין ז"ל

חתן יבלח"ט הרה"ח ברוך יעקב קרישבסקי חתן הרה"ח ברוך אימרגרין חתן הרה"ח חיים יחזקאל לאזאר חתן רבי שלמה הירש חתן רבינו הגה"ק זצ"ל

ביתו היה פתוח לרווחה להרבה שבורי לב שסעדו על שולחנו בשבתות וימי חג, ומצאו אצלו אוזן קשבת לשפוך את מר לבבם, והוא היה מקשיב מעודד ומחזק אותם.

לפני יותר משנה נחלה במחלה הקשה, וסבל יסורים קשים שקבלם באהבה והתחזק באמונה טהורה, ולפליאת רבים וגדולי הרופאים, הצליח להתגבר ולהמשיך במשימת חייו, וגם בימים הקשים שעבר טיפולים מרים ה"י לא ויתר והמשיך בפעולות החסד, תפילות רבות נערכו ע"י המוני בית ישראל לרפואתו השלימה, במשך כל תקופות מחלתו, כמו"כ רבני גדולי ומאורי הדור שליט"א מכל קצווי תבל הגיעו לבקרו והביעו הערכתם ורגשי הכרת הטוב.

תנצב"ה

הותיר אחריו דור ישרים מבורך, רעייתו תבלחט"א, ובניו ממשיכי דרכו בדרכי החסד והעזרה למען חולי ישראל, בנו בכורו היועץ הרפואי הידוע הרב חיים יחזקאל, הרה"ח אהרן, הרה"ח משה, חתניו נכדיו וניניו ההולכים בדרכיו.

בכ"ד מר חשון נלב"ע היועץ הרפואי המפורסם איש החסד הרה"ח שמעון ברוין ז"ל, אחרי שנזדכך במשך יותר משנה ביסורים קשים ומרים שקיבלם באהבה ובדומיה.

ר' שמעון נולד בכ"ב תשרי תש"כ לאביו המקובל רבי אשר אנשיל ברוין זצ"ל מו"ל סידור 'כתב אשורית' מחשובי חסידי תולדות אהרן, ומנעוריו זכה להתחנך ולהסתופף תחת הנהגתו של הרה"ק מתולדות אהרן ז"ע.

בהגיעו לפרקו נשא לאשה את בת הרה"ח ר' ברוך יעקב קרישבסקי שליט"א מזקני חסידי תולדות אהרן ואף זכה להיות משמשו בקודש, תפקיד לו התמסר בנאמנות יתירה. בלטה במיוחד מסירותו לרבו זצ"ל, עת נפל למשכב וחלה את חליו אשר ממנו לא קם, ר' שמעון לא זז ממיטתו למשך כל התקופה של שנתיים ימים, וגייס את טובי ומומחי הרפואה מכל קצווי תבל להקל מסבלו, במסירות ונאמנות עד אין קץ.

לזכרו ועל שמו הטהור ייסד את ארגון החסד הכביר יד אברהם לעזרה ויועץ לחולי ישראל, ושלושה עשורים עמד בראש הארגון לסייע לאלפי חולים ובני משפחותיהם. במסירותו, הביא למהפך גדול בבתי הרפואה בארה"ק בהנגשת הרפואה לציבור החרדי.

בדרכו המיוחדת לא נח ולא שקט במענה ולווי לכל פנייה, בכל שעות היממה אף בימי חג ומועד. בכך תרם לעיצוב העסקנות הרפואית למשימה של מסירות אין קץ ולווי אישי.

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

לעילוי נשמת

הרה"ג מאיר יהודא ב"ר בנימין זאב קראוס זצ"ל
נלב"ע כ"ב כסלו תשל"ה

מרת מירש ב"ר שלמה פולק ע"ה
נלב"ע כ' כסלו תרפ"א

ת נ צ ב " ה

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנינים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הילולים בהקדמה)